

Finansdepartementet
Akersgata 40
PB 8008 Dep
0030 Oslo

Oslo, 24. juni 2013

Vår ref.:
KNE/HTH

Deres ref.:
13/1689 SL BBE/KR

Høringsuttalelse – forslag om begrensning av fradrag for rentekostnader i interessefellesskap

1 Innledning

Vi viser til Finansdepartementets brev av 11. april 2013 og høringsnotatets forslag om begrensning av fradrag for rentekostnader i interessefellesskap.

Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS ønsker med dette å avgi høringsuttalelse vedrørende forslaget som fremkommer i høringsnotatet.

2 Overordnet om forslaget

Etter vår vurdering har symmetri- og nøytralitetsprinsippet som ble lagt til grunn som bærende elementer for skattereformen av 1992 hatt stor betydning for den alminnelige oppfatning av skattesystemet som velfungerende og rettferdig.

De foreslåtte reglene innebærer en betydelig forskjellsbehandling til ugunst for selskapsgrupperinger som ikke utgjør et norsk skattekonsern, ved at disse mangler et vesentlig virkemiddel for i noen grad å samordne selskapenes samlede fradragssramme (og dermed oppnå høyere rentefradrag) gjennom konsernbidragsordningen.

Videre innebærer forslaget en usymmetrisk skattemessig behandling av interne renteinntekter og rentekostnader.

Med de betydelige terskeeffektene mellom skattekonsern og andre konsern, manglende nøytralitet for forskjellige organisasjonsformer, samt forskjellene i den skattemessige behandlingen av renteinntekter og renteutgifter, fremstår forslaget etter vår vurdering som utfordrende i forhold til helt sentrale skatterettslige prinsipper og går utover sammenhengen i skattesystemet. Innføring av regler om rentebegrensning burde vært avventet til reglene blir vurdert av Scheel-utvalget og sett i en større sammenheng, herunder bl.a. i forhold til Norges samlede attraktivitet som investeringsland. En rentebegrensningsregel ville da kunne bli vurdert for eksempel i forhold til konsernligning og såkalt notional interest deduction (for i større grad å ha nøytralitet i beskatningen av egenkapital og

fremmedkapitalfinansiering). Det er uheldig at regler om rentebegrensning foreslås innført uten nærmere analyse av hvilket nivå en regel bør ligge på og de effekter regelen kan få.

3 Nærmere kommentarer til forslaget

3.1 Anvendelse av den foreslåtte regelen – forhold som må avklares

3.1.1 Generelt

Siden fradragsbegrensningen er foreslått som en sjablonmessig og teknisk regel, reises en rekke spørsmål knyttet til den konkrete anvendelsen. Flere av disse spørsmålene dekkes ikke av beskrivelsene i høringsnotatet. Ut over en presisering av den tekniske anvendelsen ville det være ønskelig med flere eksempler som viser hvordan regelen er tenkt anvendt, slik at det var mulig å følge departementets resonnementer også utover de få tilfellene som er omtalt i høringsnotatet.

3.1.2 Avregning av økt inntekt

I tilfeller der fradragsregelen leder til avskårede rentekostnader vil alminnelig inntekt bli høyere enn alminnelig inntekt før anvendelse av begrensingsregelen. Vi antar at det er den endelige alminnelige inntekt som skal være grunnlag for eventuelle konsernbidrag og anvendelse av fremførbart underskudd. Dette synes også å følge av den foreslåtte lovteksten.

En motsatt forståelse ville innebære at et selskap med fremførbart underskudd kunne ende opp i en situasjon der det likevel måtte betale skatt, og dette synes å gi lite mening.

Vi ber om at Finansdepartementet bidrar med en klargjøring på dette punktet.

3.1.3 Fremførbart underskudd som beregningsstørrelse

Det fremgår av høringsnotatet at fremført underskudd fra tidligere år hensyntas ved beregningen av fradragsrammen, da det reduserer alminnelig inntekt. Som det går frem av 3.1.2, vil imidlertid alminnelig inntekt før og etter fradragsbegrensningen være ulike størrelser. Etter vårt syn bør departementet klargjøre den praktiske gjennomføringen slik at man unngår risiko for sirkeleffekter i beregningen.

3.1.4 Rekkefølge for anvendelse av fremført rentefradrag

Det fremgår ikke av høringsnotatet i hvilken rekkefølge fremført avskåret rentefradrag skal anvendes. Vi ber om at Finansdepartementet klargjør rekkefølgen for bruk av årets rentefradrag og fremført avskåret rentefradrag fra tidligere år.

3.2 Finansieringspraksis i konsernforhold – sikkerhetsventil

Departementet erkjenner i høringsnotatet s. 34 at den foreslåtte sjablonregelen kan medføre strengere resultat enn armlengdeprinsippet tilsier, men viser til at interngjelden da bør kunne erstattes med lån i markedet. Dette er noe unyansert.

Konserner kan oppnå betydelige besparelser ved å samordne selskapets eksterne gjeldsfinansiering i morselskapet, både ved at det oppnås bedre vilkår og administrative fordeler. Klausuler i slike avtaler kan være at datterselskapene ikke skal ta opp ekstern gjeld. Det kan være bindinger i eksisterende låneavtaler, herunder børsnoterte obligasjonslån, som vil gjøre en refinansiering uforholdsmessig

kostbar. Høringsnotatet kan oppfattes som noe ensidig fokusert på skattetilpasning som motivasjon for intern finansiering med gjeld. Vi savner en bedre forståelse fra departementets side for konserners behov for å effektivisere og samordne sin finansiering.

Et tiltak som bør vurderes er å innføre en sikkerhetsventil hvor selskapene likevel kan opprettholde gjeldsfradrag for rentekostnader på internlån ved å fremlegge nærmere bestemt dokumentasjon for at lånet er markedsmessig. I de finske reglene, som på en rekke punkter ligner på forslagene i høringsnotatet, er det innført en sikkerhetsventil som går ut på at rentebegrensning ikke slår inn hvis det aktuelle selskapet kan dokumentere at det har en egenkapitalandel minst på nivå med konsernet som helhet ved utgangen av inntektsåret. Formålet er blant annet å redusere effekten av rentebegrensingsregelen i forhold til sentralisert finansiering av konserner. Lignende regler eksisterer i Tyskland og Frankrike. Sammenligningen baseres på revidert regnskap etter alminnelige aksepterte regnskapsstandarder. Selskaper som inngår i sammenligningen bør tilsvare anvendelsesområdet for rentebegrensingsregelen.

3.3 Fradragsrammen

Forslaget i høringsnotatet går ut på at netto rentekostnader til nærstående som overstiger 25 % av beregningsgrunnlaget ikke er fradragsberettiget. I Finland er det tilsvarende regler men med en terskel på 30%. I høringsnotatet er det ikke redegjort for noen undersøkelser om nivået på konsernintern finansiering og hvor terskelen for avskjæring av rentefradrag bør ligge. Etter vårt syn bør 30 % legges til grunn også for de norske reglene inntil man høster nærmere erfaring.

3.4 Terskelverdi

I høringsnotatet er det foreslått en terskelverdi på netto rentekostnader (interne og eksterne) på én million kroner for at rentebegrensingsregelen skal komme til anvendelse.

For en sjablonregel som foreslått vil terskelbeløpet være sentralt både for skatteetaten og for skattyterne slik at det ikke anvendes unødvendige ressurser på overholdelse, rapportering og kontroll av reglene. Terskelbeløpet bør videre være av en slik størrelsesorden at mellomstore konsern ikke tilfeldig risikerer å bli rammet reglene, for eksempel grunnet uforutsette trekk i konsernkonto- eller cash pool-ordninger. Etter vårt syn bør terskelbeløpet minst utgjøre kr. 10 mill. Et terskelbeløp på kr. 10 mill. vil samsvare med terskelverdien for oppgaveplikten for kontrollerte transaksjoner.

3.5 Fremføringsadgangen

Det foreslås i høringsnotatet at den delen av rentefradrag som avskjæres skal kunne fremføres til fradrag de påfølgende fem inntektsår. Fremført rentefradrag kan kun benyttes dersom det ligger innenfor rentefradragsrammen for selskapet for det aktuelle inntektsåret. De tilsvarende finske reglene har en tidsbegrenset fremføringsadgang. Spesielt kombinasjonen av ubetinget inntektsføring av renteinntektene for nærstående kreditor og tidsbegrenset fremføringsadgang for debitor representerer en asymmetri som legger til rette for dobbeltbeskatning. Etter vårt syn bør de finske reglene på dette punkt legges til grunn, dvs. med tidsbegrenset fremføringsadgang.

3.6 Sammensatte obligasjoner

Ved sammensatte obligasjoner som ikke splittes, typisk integrerte konvertible obligasjoner, foreslås det en regel om at hele gevinsten/tapet skal regnes som rente. I høringsnotatet s. 23 er det gitt uttrykk

for at en annen regel vil kunne øke risikoen for uheldig skatteplanlegging ved at lån skjer i form av konvertible obligasjoner mv. i stedet for ordinære lån.

Vi kan ikke se at det foreligger noen skatteplanleggingsmulighet ved å benytte konvertible obligasjoner i stedet for ordinære lån. Kupongrenten knyttet til en konvertibel obligasjon omfattes av høringsforslaget. Vi kan ikke se at debitor vil ha fradragsrett utover kupongrenten. Etter vårt syn bør departementet revurdere forslaget på dette punkt.

3.7 Faste driftssteder

Faste driftssteder er foreslått omfattet av begrensningene. All ekstern gjeld som allokteres til et fast driftssted skal anses som gjeld fra hovedkontoret og følgelig som gjeld fra nærstående. Etter vårt syn bør forholdet til EØS-avtalen vurderes nærmere hva gjelder denne klassifiseringen. Utenlandske foretak som vil eksternfinansiere norsk virksomhet vil med forslaget ha et klart insentiv til å gjøre dette gjennom et norsk datterselskap fremfor gjennom en filial.

Vi savner også en nærmere vurdering av forslaget og forholdet til skatteavtalenes bestemmelser om allokering av kostnader til et fast driftssted hva gjelder nevnte klassifiseringsspørsmål, og ikke-diskriminering hva gjelder effekter for filial og selskap, jf. overfor.

4 **Noen alternative metoder for å redusere dobbeltbeskatning**

4.1 Om problemstillingen

Det fremgår av høringsnotatet at Finansdepartementet ønsker en regel som rammer rentekostnader som bidrar til å tappe det norske skattegrunnlaget. Det følger av dette at regelen ikke har som selvstendig mål å begrense rentebetalinger mellom norske selskaper, da slike betalinger er nøytrale med hensyn til skattegrunnlaget. Det er imidlertid ingen tvil om at regelen vil ramme også rent norske forhold, og vil bidra til dobbeltbeskatning ved at renteinntekter kommer til beskatning selv om det ikke oppnås fradrag for rentekostnader.

Regelen må utformes på en måte som gjør at den ikke er i strid med Norges forpliktelser etter EØS-avtalen. Kravet til EØS-overholdelse legger begrensninger på hvordan regelens virkeområde kan avgrenses. Departementet konstaterer det samme i høringsnotatet, men tilbyr i liten grad innsyn i hvilke vurderinger som har vært gjort i denne sammenheng.

4.2 Konsernligning

Ved fullstendig konsernligning av norske selskaper i konsern vil rentebetalinger mellom selskapene være nøytralt. Netto rentekostnader vil dermed kun foreligge ved betaling til nærstående utenfor Norge eller til tredjeparter. Regelen vil da fungere mer målrettet mot rentefradrag som bidrar til å redusere det norske skattegrunnlaget.

Konsernligning antas å være forenlig med Norges forpliktelser etter EØS-avtalen, og foreligger i ulike varianter i flere europeiske land. Vi antar at konsernligning etter en overgangsfase vil redusere arbeidsbelastningen både for ligningsmyndighetene og for skattyterne. Konsernligning løser imidlertid ikke alle utfordringer med fradragsbegrensningen.

En innføring av konsernligning vil medføre en større omlegging av det norske skattesystemet som bør utredes av Scheel-utvalget, jf. pkt 2 overfor.

4.3 Symmetrisk skatteplikt og fradrag

Et alternativ er å legge til grunn symmetri i behandlingen av skatteplikt og fradrag for henholdsvis renteinntekter og rentekostnader. Dette ville innebære at renteinntekter kun anses skattepliktige i den utstrekning låntaker får fradrag for motsvarende rentekostnad i året rentekostnaden påløper eller i senere år gjennom en fremføringsadgang (i den grad man opprettholder forslaget om tidsbegrensning). En slik symmetrisk behandling ville dempet effekten av dobbeltbeskatningen som ellers vil oppstå ved avskjæring av rentefradrag i rene norske låneforhold.

Dersom en symmetrisk behandling anses problematisk i forhold til EØS-avtalen, bør det vurderes gitt tilsvarende fritak for beskatning av renteinntekter som ikke har kommet til fradrag i annet EØS-land etter tilsvarende sjablonmessige rentebegrensningsregler som foreslått i Norge. Vi antar det kan oppstilles som betingelse at avskjæringen er endelig, dvs. at evt. fremføringsperiode må være utløpt. Adekvate dokumentasjonskrav må i så fall innføres. Vi mener det bør avgrenses mot avskjæring av rentefradrag som skyldes anvendelsen av armlengdeprinsippet.

4.4 Mulighet til å overføre fradragrammen til andre konsernselskaper

Høringsnotatet legger ikke opp til noen annen utjevningsmekanisme enn konsernbidrag. Selv om man med konsernbidrag kan avgi alminnelig inntekt, og dermed påvirke beregningsgrunnlaget for fradagsregelen, kan det være forretningsmessige grunner til at man ikke ønsker å refinansiere konsernet, for eksempel i konsern hvor morselskapet forestår all finansiering.

Etter vår oppfatning bør det i størst mulig grad sørges for at fradragbegrensningen ikke gir insentiver til tilpasninger som ikke ellers ville være kommersielt ønskelige. I motsatt fall pålegges skattyter både ekstra arbeid og unødige kostnader.

Vi foreslår derfor at Finansdepartementet vurderer muligheten for å la selskaper avgi sin fradagsramme til andre selskaper innenfor samme konsern.

5 **Særskatteregimer og finansieringsforetak**

5.1 Kraftforetak

Den foreslåtte regelen om rentebegrensning skal også få anvendelse for kraftforetak hva gjelder alminnelig inntekt. Høringsnotatet pkt. 5.11.3 kan forstås slik at det kan være et problem i forhold til rentebegrensningsregelen at foretak med grunnrente normalt vil ha en høyere alminnelig inntekt over tid enn annen virksomhet. Det heter i pkt. 5.11.3 at "*Departementet vil vurdere å komme tilbake med justeringer i begrensningsregelen for kraftforetak for å ta hensyn til de særlige forholdene som gjør seg gjeldende*".

Det eksisterte tidligere en rentebegrensningsregel for offentlig eide kraftforetak. Denne regelen ble opphevet ved lov 12.12.2003 nr. 107, jf. Ot.prp. nr. 1 (2003-2004) pkt. 10.5.

Vi kan ikke se at det skulle representere noen utfordringer i forhold til forslaget at bl.a. visse kraftforetak kan ha høyere kredittverdighet enn andre virksomheter. En reell effekt av en særskilt regel

om rentebegrensning for vannkraftprodusenter vil være et element av dobbeltbeskatning av grunnrenten, som vi ikke kan se at det skal være behov for. Dette dels gjennom den ordinære grunnrenteskatten, hvor finanskostnader som kjent ikke er fradragsberettiget, og dels gjennom ekstrabeskatning av grunnrenten også i forhold til alminnelig inntektsskatt for så vidt gjelder rentekostnader som i omfang er muliggjort av realisering av grunnrente.

Det er i annen sammenheng varslet ett prosentpoengs økning i skattesatsen for grunnrentebeskatning. Samlet vil dette kunne lede til en ikke ubetydelig skatteskjerpelse for vannkraftprodusentene.

5.2 Rederbeskattede selskaper

Rederibeskattede selskaper har insentiv til å finansiere virksomheten med egenkapital. Det finnes regler som skal motvirke egenkapitalfinansiering ved at selskaper som beskattes under rederiskatteordningen må ha minimum 30 % gjeld beregnet av selskapets totale balanse dersom selskapet skal unngå et inntektstillegg for «tykk kapitalisering». Rederibeskattede selskaper får kun fradrag for deler av sine rentekostnader og det er ikke mulig å gi konsernbidrag med skatteeffekt fra eller til et rederibeskattet selskap. Det er således få tilfeller der det kan være skattemessig fordelaktig å ha en høy andel rentekostnader i et rederibeskattet selskap.

Det er foreslått at rentefradragsrammen skal beregnes på bakgrunn av den skattepliktige delen av et rederibeskattet selskaps finansinntekt. Bakgrunnen for at rentefradragsrammen skal basere seg på den skattemessige EBITDA er at dette er antatt å være en *”indikator på debtors kontantstrøm, og dermed evne til å betjene renter og avdrag på lån”*. For rederibeskattede selskaper har høringsnotatet fjernet seg helt fra dette prinsippet da den skattepliktige finansinntekten for et rederibeskattet selskap åpenbart sier veldig lite om et rederibeskattet selskaps gjeldsbetjeningsevne.

Det er få, om noen, tilfeller der det vil være fordelaktig å kapitalisere et rederibeskattet selskap med gjeld fra nærstående parter. I tillegg oppnås ikke formålet med å bruke skattemessig EBITDA som beregningsgrunnlag for beregning av fradragsrammen for rederibeskattede selskaper. Samlet tilsier dette at rederibeskattede selskaper ikke bør omfattes av de foreslåtte reglene.

5.3 Petroleumsvirksomhet

For selskaper som driver petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen har petroleumsskatteloven § 3 d) en særskilt særregel for begrensning av rentefradraget. Denne regelen begrenser den del av renteutgiftene som kan fradras i sokkelinntekt med virkning både for ordinær skatt og særskatt. Den del av renteutgiftene som overstiger denne begrensningen henføres til landinntekt og fradragsføres i denne. Dersom selskapet ikke har landinntekt eller renteutgiftene er høyere enn denne, kan den overskytende del fradragsføres i alminnelig inntekt i sokkeldistriktet.

I høringsnotatet uttaler departementet at det ikke er behov for en ytterligere rentebegrensning for inntekt henført til sokkeldistriktet. Fordi et særskattepliktig selskap kan drive virksomhet på land, mener departementet at det ikke er grunnlag for å unnta landinntekt fra rentebegrensningsregelen. Det uttales at dette særlig gjelder hvis petroleumsselskapet driver ordinær landvirksomhet i tillegg til særskattepliktig virksomhet. Det foreslås at begrensningsregelen skal gjelde for den delen av selskapenes renteutgifter som overstiger fradragsretten etter den særskilte begrensningsregelen for sokkelinntekt. Det foreslås videre at den del av rentene som henføres til land og som overstiger den foreslåtte 25 % begrensningen heller ikke skal kunne fradragsføres mot alminnelig inntekt i sokkeldistriktet.

Konsekvensene av departementets forslag er at petroleumsselskaper som bare driver petroleumsvirksomhet ikke får fradrag overhodet for de renteutgifter som overstiger begrensingsregelen for sokkelvirksomhet. Det stiller disse selskapene i en dårligere situasjon enn selskaper som driver annen virksomhet og er klart i strid med det som ble uttalt av departementet da begrensingsregelen på sokkelen ble innført. I Ot.prp. nr 1 (2006-2007) begrunnet departementet adgangen til å fradragføre de overskytende renteutgifter i alminnelig inntekt sokkel med at selskaper som utelukkende driver utvinningsvirksomhet bør få effektivt fradrag for finanskostnadene i samme grad som de selskaper som driver ordinær landvirksomhet.

I tillegg vil vi også vise til at det ikke er gitt noen anvisning på hvordan disse to regelsettene skal kombineres, da begrensingsregelen for sokkelinntekt gjelder både intern og ekstern gjeld mens den foreslåtte begrensingsregel gjelder for intern gjeld.

Petroleumsselskaper driver en meget langsiktig virksomhet og er meget følsomme for skatteendringer. Forslaget knyttet til rentefradrag oppfattes som meget negativt av bransjen og bidrar sammen med endringer knyttet til friinntekt til å redusere inntrykket av stabilitet og forutberegnelighet. Vi mener det ikke er behov for å innføre noen ytterligere begrensning i rentefradraget for selskaper som driver petroleumsvirksomhet enn den som gjelder etter petroleumsskatteloven § 3 d).

5.4 Finansieringsforetak

Nærstående selskap av finansieringsforetak som driver annen virksomhet omfattes av forslaget. Etter vår vurderingen bør det vurderes å unnta alle konsernselskaper selv om selskapene ikke er del av et finanskonsern.

Med vennlig hilsen
Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS

Knut Ekern
Advokat

Hilde Thorstad
Advokat

